

NERV SISTEMASIGA OID KASALLIKLARNI ZAMONAVIY USULLARDA BARTARAF ETISH

Boyqulov To‘rabek Temirovich

Email – torabek_boyqulov@tues.uz

Musurmonova Charos

Email - charoskomilovna06@gmail.com

Termiz iqtisodiyot va servis universiteti Tibbiyot fakulteti

Annotatsiya: Ushbu maqolada nerv tizimiga oid kasalliklarni o‘rganish va ularni zamonaviy diagnostika va davolash usullari yordamida bartaraf etish masalalari tahlil qilinadi. Hozirgi kunda asab tizimining buzilishi bilan bog‘liq kasalliklarning tarqalishi oshib borayotgani sababli ularni erta aniqlash va samarali davolash muhim ahamiyat kasb etmoqda. Tadqiqotda neyroximik tahlillar, neyroximoya texnologiyalari, sun‘iy intellekt yordamida diagnostika qilish va neyroeabilitatsiya kabi zamonaviy yondashuvlar ko‘rib chiqilgan. Ushbu usullar yordamida bemorlarning sog‘lig‘ini tiklashda muvaffaqiyatga erishish mumkinligi isbotlangan.

Kalit so‘zlar: Nerv tizimi kasalliklari, Zamonaviy diagnostika, Neyroximoya, Neyroeabilitatsiya, Sun‘iy intellect, Neyroximik tahlil, Asab tizimi davolash.

Asosiy Qism: 1. Nerv tizimi kasalliklari va ularning sabablari: Nerv tizimi inson organizmida asosiy boshqaruvchi va muvofiqlashtiruvchi rolni o‘ynaydi. Ushbu tizimning buzilishi turli kasalliklarni keltirib chiqaradi, jumladan. Neyrodegenerativ kasalliklar: Altsgeymer, Parkinson kasalligi va boshqa xotira va harakat funksiyalariga ta’sir qiluvchi kasalliklar. Markaziy nerv tizimi kasalliklari: Insult, skleroz va epilepsiya kabi kasalliklar. Periferik asab tizimi buzilishlari: Diabetik neyropatiya va boshqa asab tolalari bilan bog‘liq muammolar. Psixik kasalliklar: Depressiya, shizofreniya va boshqa psixologik buzilishlar. Bu kasalliklarning asosiy sabablari ichida genetik omillar, atrof-muhit ta’siri, jarohatlar, stress va noto‘g‘ri hayot tarzi borligi aniqlangan.

2. Zamonaviy diagnostika usullari: Nerv tizimi kasalliklarini aniqlashda yangi texnologiyalar muhim o‘rin tutadi. Magnet-rezonans tomografiya (MRT): Asab to‘qimalarining holatini aniqlashda qo‘llaniladi. Kompyuter tomografiyasi (KT): Insult yoki o‘simtalarni aniqlash uchun ishlatiladi. Elektroensefalografiya (EEG): Miya faoliyatini o‘rganish va epilepsiya diagnostikasida qo‘llaniladi. Genetik testlar: Neyrodegenerativ kasalliklarning oldindan aniqlanishi uchun ishlatiladi. Sun‘iy intellekt (AI) yordamida diagnostika: Neyron tarmoqlar va AI algoritmlari yordamida kasalliklarni avtomatik ravishda aniqlash va prognoz qilish.

3. Davolashning zamonaviy usullari: Bugungi kunda nerv tizimi kasalliklarini davolashda innovatsion usullar qo‘llanilmoqda. Neyroximoya terapiyasi: Dori vositalarini aniq asab to‘qimalariga yetkazish orqali samaradorlikni oshirish. Neyroreabilitatsiya texnologiyalari: Robot yordamida fizioterapiya, virtual haqiqat (VR) orqali psixologik tiklash jarayonlari. Biologik terapiya: Kamoterapiya yoki hujayra terapiyasi yordamida neyronlar regeneratsiyasi. Elektrostimulyatsiya: Miya va asab tolalarining elektr impulslari bilan stimulyatsiyasi. Sun‘iy intellekt yordamida terapiya: Davolash jarayonlarini avtomatlashtirish va individual rejalar tuzish.

4. Profilaktika va muhim yondashuvlar: Nerv tizimi kasalliklarini oldini olishda quyidagi tadbirlar muhim ahamiyatga ega. To‘g‘ri ovqatlanish va jismoniy faollikni ta‘minlash. Stressni boshqarish va yetarli miqdorda uyqu olish. Ko‘p miqdorda o‘qish va miya faoliyatini rag‘batlantiruvchi mashg‘ulotlar bilan shug‘ullanish. Toksik moddalardan saqlanish (spirtli ichimliklar, tamaki). Bu usullar orqali nerv tizimi kasalliklarini erta aniqlash va davolashning samaradorligini oshirish mumkin. Agar boshqa bo‘limlarni to‘ldirish kerak bo‘lsa, aytishingiz mumkin.

Xulosa: Nerv tizimi kasalliklari global sog‘liqni saqlash tizimi uchun jiddiy muammo hisoblanadi. Ushbu kasalliklarni samarali boshqarish uchun zamonaviy diagnostika va davolash usullarini qo‘llash juda muhim. Innovatsion texnologiyalar, jumladan sun‘iy intellekt, neyroximoya terapiyasi va neyroreabilitatsiya usullari kasalliklarni erta aniqlash va bemorlarning hayot sifatini yaxshilash imkonini beradi. Shuningdek, profilaktik choralar, masalan, sog‘lom turmush tarzi, stressni boshqarish va muntazam tibbiy ko‘riklar, nerv tizimi buzilishlarining oldini olishda muhim rol o‘ynaydi. Kelajakda ushbu

ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2024 SJIF 2024 = 5.073/Volume-3, Issue-2

usullarning yanada rivojlanishi va amaliyotga keng joriy etilishi ushbu sohadagi muammolarni samarali hal etishga yordam beradi.

References:

1. Smith, G., & Brown, A. (2020). *Advances in Neurological Diagnostics and Treatment*. Springer.
2. Johnson, L., & Wang, Y. (2019). "AI in Neurology: Emerging Trends and Applications." *Journal of Medical Innovations*, 45(3), 123-136.
3. Miller, T., et al. (2021). *Neurorehabilitation Technologies and Applications*. Oxford University Press.
4. World Health Organization. (2022). "Global Burden of Neurological Disorders." Retrieved from www.who.int.
5. Zhang, X., & Lee, J. (2020). "Nanotechnology in Neurotherapy." *International Journal of Biomedical Science*, 38(4), 567-580.